

Hunneberga nr 19

Del 5

Nr 19 bestod från början av tre gårdar. Två var på 5/32 mtl och en på 5/16 mtl. De och många av byns andra gårdar var krono frälsehemman under Hviderups säteri som ägdes av baron Otto Ramel.

Under åren 1803 – 1810 arrenderade baron Otto Ramel ut dessa gårdar och kallade dem för farmer och det skedde i samband med skifte. Det var tjugofem bönder som nappade på dessa arrenden. En av dem var Nils Svensson, son till Sven Nilsson på Slogstorps mölla. Han tillträdde sitt arrende år 1810.

1814 brukades nr 19 5/16 mtl av åbo Jöns Pahlsson och hans hustru Gertrud Mårtensdotter, nr 19 5/32 mtl av åbo Nils Olsson och hans hustru Ingar Pehrsson och nr 19 5/32 mtl av åbo Nils Svensson och hans hustru Hanna Jeppsdotter.

Långt senare, omkring 1835, ägdes gårdarna eller farmerna av baron Ramel, greve Pontus de la Gardie och Åke Persson. Då brukades 5/16 mtl av åbo Bengt Månsson och hans hustru Kjerstina Jönsdotter, 5/32 mtl av åbo Nils Olsson och hans hustru Ingar Pehrsson samt 5/32 mtl som arrenderades av åbon på Hunneberga nr 3 Åke Persson. Nils Svensson och hans hustru Hanna Jeppsdotter var då satta på undantag.

Nils Svensson föddes den 12 februari 1775 i Slogstorp. Hans föräldrar var möllare Sven Nilsson och Anna Henriksdotter. Den 4 februari 1797 vigdes i Harlösa kyrka drängen Nils Svensson från Slogstorp med pigan Boel Andersdotter från Harlösa.

Den 18 juni 1797 föddes Nils och den 6 maj 1799 Anders, båda i Slogstorp. Familjen flyttade till Hammarlunda och här föddes Henrich den 7 november 1801.

Då kyrkböckerna brunnit finns inga uppgifter förrän den 22 juli 1810 då sonen Pehr kom till världen för att lika hastigt lämna denna den 26 september. Då hade redan modern dött den 15 augusti, i sviterna av förlossningen.

Nils gifte om sig med Hanna Jeppsdotter, född den 8 oktober 1773 i Harlösa. Vigseln var den 6 april 1811 i Harlösa kyrka. Bopålarne slogs ner på farmen Hunneberga nr 19 5/32 mtl. Här föddes Anna den 23 februari 1812, Sven den 10 maj 1817 som den 19 februari 1818 fick bröstvärk och avled. Den 29 september 1819 kom dottern Boel till världen.

Omkring 1840 ägdes nr 19 5/32 mtl av Åke Persson på Hunneberga nr 3. Då både Nils och Hanna var till åren sattes de på undantag. Hanna avled den 3 november 1840 i sitt 67:e år och Nils den 6 februari 1846, 71 år gammal.

Den 26 september 1835 vigdes i Harlösa kyrka drängen Anders Nilsson och pigan Anna Nilsson. Anders var född den 17 november 1805 på Hunneberga nr 4 och Anna den 23 februari 1812 på Hunneberga nr 19. De flyttade till Stråhårt i Bosjöklosters församling. Här föddes sonen Nils Anders den 7 mars 1836.

1838 flyttade familjen till Brohusen i Hammarlunda församling där sonen Anders föds den 17 januari 1839 men som avlider i feber den 11 december samma år. Den 24 februari 1841 föds Ola. Två år senare bor familjen på Hunneberga nr 19 och brukar gården.

Åke Persson, som också kommit till åren, vill sälja nr 19 som han inköpt i januari 1844 av greve Pontus de la Gardie. Sålunda köper Anders Nilsson och hans hustru Anna Nilsdotter 3/128 mtl av Hunneberga nr 19. Övrig jord säljer han till Per Olsson och hans hustru Karna Åkesdotter samt till Jöns Åkasson och hans hustru Mätta Johansdotter. Den förstnämnde köper 1/32 mtl och den sistnämnde 1/128 mtl.

Ytterligare fyra barn kommer till världen på Hunneberga nr 19. Sven den 4 augusti 1844, Anders den 6 oktober 1847, Hanna den 18 juni 1850 och Maria den 11 april 1854.

Den 5 november 1862 avlider Anders Nilsson i feber. Han var då 56 år gammal. Efter bouppteckningen där änkan erhåller 3/384 mtl och barnen vardera 1/384 mtl utbryter en försäljning mellan änkan och de myndiga barnen samt företrädarna för de omyndiga barnen. Det skulle ta alldeles för lång tid att redogöra för denna karusell som slutar med att sonen Nils får 1/96 mtl. Detta säljer han till sin bror Sven år 1876.

Nils, som har tagit sig efternamnet Lundberg, flyttar till Åkert nr 1 på 1/640 mtl som ligger strax söder om Hunneberga nr 19 och öppnar ett skrädderi i fastigheten.

Brodern Sven Andersson, gift med Bengta Bengtsdotter, blir änkeman den 17 april 1881. Då 1/96 mtl av Hunneberga nr 19 blir för övermäktigt erbjuder han sin broder Nils Lundberg att överta det medan han själv får Åkert, vilket också sker. Men Sven trivs inte i Åkert utan några år senare byter de tillbaks.

Nils Anders Lundberg gifter sig den 23 april 1864 i Harlösa kyrka med Anna Andersson, född den 19 maj 1837 i Björka. Nils tituleras då skräddargesäll. Under åren 1854 – 1859 vistas han på okänd ort. Troligen vandrar han omkring som gesäll.

Sex barn föds, den 19 juli 1864 Johanna, den 25 februari 1866 Karna, den 9 januari 1869 Anders, den 30 mars 1870 Botilla, den 17 december 1874 Olof och den 26 maj 1877 Elin Wilhelmina.

Nils skrädderi går bra och hans söner blir också skräddare. Johanna, Botilla, Elin Wilhelmina och Olof flyttar i början av 1900-talet till Danmark. Dottern Karna bosätter sig i Malmö. Sonen Anders flyttar till Roslöf nr 10 i Gårdstånga församling och får plats som skräddargesäll hos skräddare Nils Olsson och hans hustru Elna Nilsdotter. Alla barnen har tagit sig efternamnet Lundberg.

Nils Lundberg avled den 27 mars 1913. Hans hustru Anna Andersson flyttade till Västra Skrävlinge och avled här den 29 december 1913. Brodern Sven Andersson avled den 7 juli 1913. De ligger begravda på Harlösa kyrkogård.

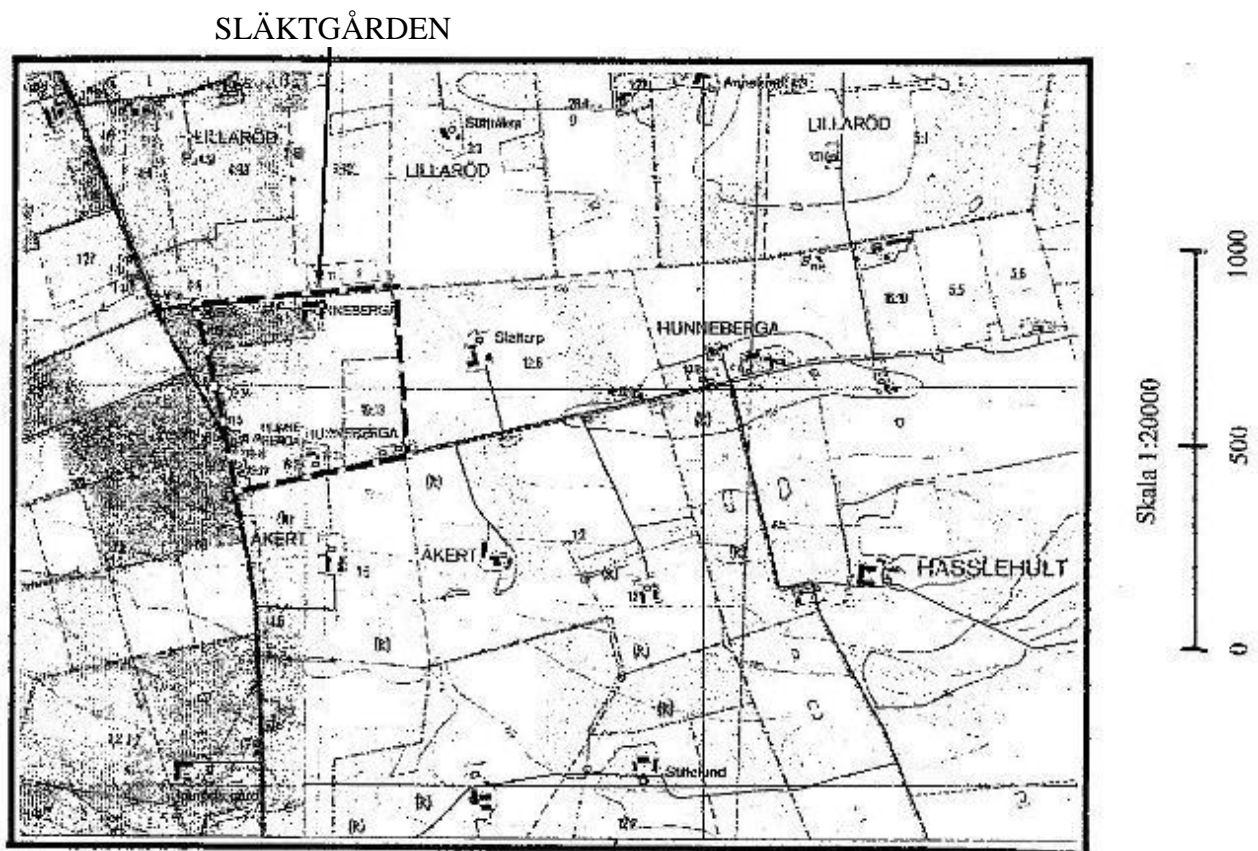
Tre generationer av släkten bodde på Hunneberga nr 19 under 1800-talet.

Nils Svensson, son till möllare Sven Nilsson i Slogstorp, vars andra hustru hette Hanna Jeppsdotter (i några böcker Jeppasdotter), var född i Harlösa. Hennes föräldrar var Jeppa Lundberg och Ingar Ebbesdotter.

Jeppa Lundberg var skräddare i Harlösa. De gifte sig den 7 juli 1770, då han var gårdsman och senare husman. När Jeppa föddes finns inte antecknat, ej heller hans dödsdatum. Det finns en bouppteckning från den 14 maj 1814, i denna står som brukligt inte när han dog.

Hustrun Ingar Ebbesdotter var dotter till skräddare Ebbe Nilsson och Hanna Andersdotter i Harlösa. De vigdes i Harlösa kyrka den 23 mars 1745.

Ingar Ebbesdotter (Lundberg) avled den 5 augusti 1832, 84 år gammal. Hennes föräldrar var Ebbe Nilsson, skräddare, född omkring 1715 och död den 6 juni 1800, och Hanna Andersdotter, född 1710 och död den 6 maj 1773. Båda dog i Harlösa.



*Karta från 1915 efter laga skiftet 1914.
Hunneberga nr 19 inom det streckade området.
Släktgården, se pil ovan.*

Den andra generationen på Hunneberga nr 19 var Anders Nilsson, gift med Nils Svenssons dotter Anna Nilsson, och född på Hunneberga nr 4. Hans föräldrar var Nils Åkasson, född den 29 februari 1760 i Säljaröd, och Marna Jönsdotter, född den 14 juni 1776 i Gårdstånga. De vigdes den 27 maj 1793.

Marna Jönsdotter avled av magsjuka, 42 år gammal, den 11 augusti 1818. Nils Åkasson av ålderdom, 75 år gammal, den 24 april 1835. Båda undantagsfolk på Hunneberga nr 4.

Nils Åkassons föräldrar var Åke Nilsson, född 1724 och död den 20 april 1778 i Säljaröd, och Mätta Nilsson, född 1722 och död den 18 januari 1771 i Säljaröd.

Marna Jönssons föräldrar var Anders Jönsson, född 1726 i Roslöv och död den 26 september 1779 i Getinge, och Bengta Bengtsdotter, född 1735 och död den 28 december 1805 i Getinge.

En episod som är värd att nämna är att Anders Jönssons första hustru, som hette Marna Nilsson, avled i barnsbröd den 17 mars 1774. Tio år före sin död födde hon sonen Jöns den 23 december 1764. Jöns blev 2 år och 7 månader gammal. Hans död var märklig.

Grannen Sven Jönssons hustru Gunilla Nilsson hade tagit upp Jöns för att skydda sitt eget barn då de båda hade råkat i luven på varandra. Rasande satte Gunilla ner Jöns i marken varefter hon med bittra ord sade: ”Jag skall sätta dig så fan skall regera dig.” Följande morgon hittades Jöns död i sängen.

Den 23 oktober 1767 frikändes Gunilla Nilsson av Tingsrätten i Dalby från allt ansvar till gossens död. I en skrivelse hade Ludvig Hünemöder, kirurg i Lund, bekräftat att Jöns dött av slag.

Tredje generationen var Nils Anders Lundberg. (Se huvudartikeln)

Det är

en ganska så kulan natt i Hunneberga i början av november 1826. Då och då skymtar månen som hastigast fram och lyser svagt upp landskapet, annars är det beckmörkt. Den som har bra syn kan vid något tillfälle skymta två personer som smyger fram längs en liten väg vid en gårdsgård. De bär på var sin spann.

Nästa dag står fjärdingsmannen på gård nr 19 och bultar på dörren till boningshuset. Dörren öppnas på glänt av Nils Svensson som frågar vad som står på. Mannen utanför dundrar med sin skarpa röst att det varit inbrott hos en bonde i byn. Han har blivit av med omkring två spannar havre och har stämt Nils Svensson och hans hustru för stölden.

Det är inte sant sa Nils, kom in och titta. Hustrun Hanna stod vid spisen och bakade bröd och neg för fjärdingsmannen. Sätt sig och ta lite bröd med nykärnat smör sa hon, det är minsann inte alltid att vi har det. Vi är fattiga men vi försöker att ha mat på bordet, både till oss och barnen.

Fjärdingsmannen lät sig väl smaka av det som dukades fram. Men stämningen kunde han inte göra något åt så i slutet av november stod Nils och Hanna inför tingsrätten. De blev frikända i brist på bevis.

Trettiosex år senare står sonen Anders Nilsson med sin hustru Anna inför samma tingsrätt. De är anklagade för stöld av havre. De frikändes också på grund av bristande bevis. På kuppen fick dock Anders feber och dog.

Man frågar sig om fjärdingsmannen åt upp bevisen, det lär vi aldrig få veta. Men en rolig och trevlig historia är det då både far och senare sonen tog till samma metod för att lura överheten.

Hunneberga nr 19

bestod av tre gårdar. Men vilken av dem tillhörde släkten? Genom att följa de boende på gårdarna i husförhörsböckerna, på kartor över området samt i Frosta Häradsrätts arkiv över köp och försäljningar från början av 1800-talet och fram till 1920-talet kom jag fram till att gården har beteckningen Hunneberga 19¹⁶.



Bild och text från Gods och Gårdar.

Manbyggnad uppförd på 1890-talet. Ekonomibygnad uppförd år 1930. Gården inköpt av Ernst Svensson 1918. Den är utstyckad från Viderups gods.

Nils Anders Lundbergs hustru Anna Anderssons föräldrar hette Anders Olsson, född i Björka den 3 december 1807 och Karna Påhlsdotter, född den 19 maj 1803 i Ilstorp. Karna var oäkta dotter till Anna Nilsdotter.

Anna Nilsdotter lade in en stämning till domstolen om den påstodde fadern drängen Påhl Persson från Omma. Påhl arbetade hemma hos fadern som var glasmästare på Omma nr 5.

Rättegång hölls den 6 och 10 maj samt den 26 oktober 1803. Trots att tre personer vittnade under ed att de sett Påhl och Anna ligga i samma säng frånsvor Påhl sig allt och köpte sig fri.

Anna Nilsdotter kunde inte betala böterna och dömdes till två dagars fängelse och kyrkoplikten med arbete.

Den oäkta dottern erhöll efternamnet Påhlsdotter vilket kanske tyder på att Påhl Persson trots allt var far till barnet, men det kan också syfta på Annas mor som bar efternamnet Påhlsdotter.

Två år senare fick Anna ytterligare en oäkta dotter. Men denna gång blev det inte någon rättegång.

Källor:

Landsarkivet i Lund. Kyrkoböcker från Harlösa, Hammarlunda, Bosjö kloster, Gårdstånga och Västra Skrävlinge.

Frosta Häradsrätts arkiv.

Tidningsarkivet i Lund.

Lantmäteriets historiska kartor.

Gods och Gårdar, 1944.

Anna Nilsdotters rättegång finns i Färs Häradsrätt AIa:79. År 1803.



Skånska rekognosceringskartan från år 1812.